

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Приполов І.І., професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування ННІ №1 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент.

Традиційно в теорії ОРД більшістю науковців визначається, що оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження є однією з форм, яка складається із системи оперативно-розшукових заходів, здійснюваних в інтересах конкретної кримінальної справи з метою пошуку, фіксації, узагальнення і введення в кримінальний процес фактичних даних, які можуть бути доказами у цій справі; забезпечення нейтралізації злочинних дій щодо протидії органам досудового слідства, оперативним підрозділам та суду. Інші доповнюють такими важливими складниками, як створення оптимальних умов для повного і об'єктивного процесу доказування. Поняття “оперативно-розшукове забезпечення” у різних інтерпретаціях ширше змістовно та за функціональним призначенням, ніж поняття “оперативно розшукове супроводження”.

Після набрання чинності нового КПК та зокрема введення інституту негласних слідчих(розшукових) дій, на перший погляд, можна думати, що роль оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження значно збузилась чи зникає. Замість оперативно-розшукових заходів здійснюються НСРД, які тепер мають на відміну від перших виключно процесуальну природу. Але ж, такі негласні слідчі(розшукові дії) за доручення слідчого здійснюються співробітниками оперативних підрозділів(той самий суб'єкт, який здійснював раніше однойменні оперативно-розшукові заходи). Не менш важливо зазначити і те, що такі НСРД здійснюються у тактичні способи притаманні оперативно-розшуковим заходам. При цьому слід додати, що оперативні співробітники перед їх проведенням здійснюють з метою

забезпечення організаційно-практичні та пошукові заходи. Отож, ми впевнено маємо стверджувати нині про неменшу роль оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження.

Правові норми ОРД тепер значною мірою трансформувались у процесуальні. Закон Про ОРД(ст.7) вимагає від оперативних співробітників невідкладно повідомляти органи досудового розслідування про виявлені факти зі складом кримінального правопорушення. На перший погляд, і тут зменшилась роль оперативного забезпечення у розслідуванні кримінальних проваджень. Однак, новий КПК проголошує значно тісніший зв'язок ОРД з кримінальним процесом, по суті оперативні співробітники мають грамотно втілювати в практичну площину як оперативно-розшукову, так і процесуальну функцію. А здійснення колишніх оперативних заходів(нині НСРД) в рамках кримінального провадження зумовлює їх правовий захист та зменшує формалізм у підходах до провадження за ОРС.

На жаль, нині у процесі доказування за новим КПК на стадії досудового розслідування значною мірою збереглися колишні підходи. Зокрема, наглядаючий прокурор виявляє недостатньо ініціативи і відповідальності у встановленні осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, хоча і зобов'язаний здійснювати процесуальне керівництво. Немає особливої ініціативи у виявленні таких осіб і з боку слідчого. Разом з тим, за показники встановлення осіб, причетних до вчинення злочинів відповідають оперативні співробітники кримінальної поліції. Як наслідок, несвоєчасно або взагалі ігнорується чи не реалізується оперативна інформація в інтересах кримінального провадження. Слідчі органів поліції, прокурори часто недостатньо готуються, а то й взагалі уникають процесуальної змагальності зі стороною захисту. Отож, за процес розкриття злочинів і результати об'єктивного розслідування кримінального провадження має нести відповідальність процесуальний керівник. Можна з подивом констатувати неединичні факти, коли навіть до затриманих

розшукуваних осіб обираються не співрозмірні запобіжні заходи і вони по декілька разів оголошуються у розшук.

Оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження було і залишається дієвим інструментом для кримінального судочинства. Окрім того, воно сприяє покращенню взаємодії слідчих та оперативних підрозділів.

Список використаних джерел:

1. Погорецький М.А. Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес проблеми взаємозв'язку: монографія у 2-х ч. / М.А. Погорецький. - Луганськ: 2008.- ч.2 – 252 с.
2. Стацак М.В. Теоретична інтерпретація концепту “оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження”/Бюлетень з обміну досвідом роботи /МВС України. – К. 2014. - № 199. С. 50-68.
3. Удалова Л.Д., Сізнцова Ю.Ю. Особливості використання матеріалів ОРД у кримінальному судочинстві //Науковий вісник НАВС. –К. 2010. - № 1/24 ч. 2. –с. 54- 60.
4. Цюприк І.В., Заремба М.О. Використання матеріалів ОРД під час доказування у кримінальному провадженні у сфері економіки // Науковий вісник НАВС. – К. 2013. - № 1/ 30/ ч. 2- с. 248-254.